

החברותא

בס"ד ערש"ק פרי' ויצא ט' כסלו תשס"ד

החברותא בטאנן פנימי לחברים גליון מס 215

פנינים יקרים

ויפגע במקום וכו' (כח יא) אמרו חז"ל שתיקן תפלת ערבית, הפירוש שתיקן שגם כשאדם בחושך והסתרת פנים ח"ו שאינו יכול להתקרב אל השי"ת להתפלל אליו עי"ז יוכל להתקרב הגם שאינו יודע כלל, ולכך תפילה זו נקרא פגיעה מלשון פגע, שאף שאין לו במה להתפלל עכ"ז מפגיע ומפציר בלי טעם כלל. (הרי"ם)

ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש (כח יא)... פוגעים בכל יום במקום ברוך הוא, כי שומעים הכרוז שיוצא בכל יום ויום ואומר שובו בנים שובבים, והמעם שאינו משפיע עליהם הוא, וילן שם כי הם שומעים הכרוז רק כמו מי שישן וחלם לו, העצה לזה הוא כי בא השמש שיבוא להצדיק הנמשל להשמש... (חמדה גנוזה)

ויקץ יעקב וכו' ויירא ויאמר מה נורא וכו' (כח טז) נכתב לשבח ליעקב אע"ה כי איש אחר אם היה לו חלום כזה היה מתנאה, ועליו נפל פחד ויראה, וזה סימן שהיה איש אמת, וע"י יראה זו זכה לבניו להיות זה מקום בית המקדש כדכתיב בית אלקים וכו'... (שפת אמת)

וישא יעקב רגליו וכו' (כט א) היינו שנשא והרים יעקב המדרגות הקטנות הנקראים בשם רגלים. (דברי יחזקאל)

וידר יעקב וכו' יעקב פתח בנדר תחילה, ומהות הנדר שיוכל לקשור את עצמו בעת הבהירות עד שגם לאחר שישתלק ממנו הבהירות יהי' מקושר בכוח הנדר, פתח זה פתח יעקב אבינו ע"ה לדורות. (בית ישראל)

אעבדך שבע שנים (כט יח) צדיק זה יכון תמיד להכניע עצמו שבע, וגם בהשתחיותו לאחריו שבע פעמים והוא סוד שבע יפול צדיק וקם אחרי נפלו, ואולי שנתן שוויה במה ששעבד עצמו שבע שנים שהוא יותר מירי שני עבד עברי.

ותקרא את שמו יהודה (כט לה) כל אחד מישראל נקרא יהודי על שמו כי שמו הוא ע"ש שבח והודיה' כמ"ש הפעם אודה את ה', שכל יהודי צריך לדעת שכל מה שהוא לוקח הרי זה יותר ממה שמגיע לו יהודה פירוש נטלתי יותר מחלקי היינו זה יותר מחלקי המגיע לו. (מכתבי חסידים)

יש לא-ל ידי וכו' (לא כט) קשה להבין התנהגותו של לכן למה סיפר ליעקב למה סיפר שה' הזהיר אותו שלא יזיק? אלא איש כלבן אם זכה פעם אחת למדריגה אי אפשר היה לו לעצור את עצמו ולא לספר. (הרה"ק ר"ב מפשיסחא)

קטנתי מכל החסדים ומכל האמת וכו' (לב יא)... כך הסביר האדמו"ר מסדיגורא וצ"ל את מאמר הגמרא (סוטה ה) אין אני והוא יכולין לדור במקום אחד, כי הקב"ה אין סוף ואיך אפשר לקבל מאין סוף? ע"כ העצה זבחי אלקים רוח נשברה (תהלים נח)-שפלות רוח, וכמו שאדם עושה למטה בן מעורר למעלה, וע"כ אם האדם בבחינת לב נשבר שפלות רוח מעורר בן למעלה שמצמם הקב"ה ג"כ כביכול ואז יכול לקבל...

קטנתי מכל החסדים ומכל האמת וכו' (לב יא) שהנה האדם מצד עצמו אין לו שום כח ויכולת לקיים שום מצוה כי אם מה שהשי"ת עוזר ומסייע לו ע"י אתערותא דלעילא נמצא שלא היה מגיע מצד הדין שום תשלום שכר לאדם על קיום מצותיו ואעפ"כ לך ה' החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו כאילו האדם העושה.

ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו (לב כה) ר"ל בעת שהיה יעקב ע"ה בהתבודדות מחשבתו בבדידות גמור, אז ויאבק איש עמו ודרשו חז"ל שהיה מעלים אבק עד כסא הכבוד פי' ויאבק איש היינו אבק החמאים שהם עם כל איש, עד שהעלה הכל לפני השכינה כנסת ישראל הנקראת אילת השחר. (נעם אלימלך)

וישם את השפחות ואת ילדיהן ראשונה וכו' (לג ב) וקשה דהלא הדין הוא שאין דוחין נפש מפני נפש וא"כ איך היה רשאי להקדים להשפחות וילדיהן ממעם אחרון חביב? אך הענין כך הוא כי והאלקים יבקש את הנדרף, והנה השפחות ובניהם היו נכנעין ונרדפין מאת אחיהם בני הגבירות, וידע יעקב שעשו לא יוכל לעשות להם רע כי ה' יבקש את הנדרף ועל כן שם אותם ראשונה...

(דברי יחזקאל)

שיחת הרא"ש ז"ע"א ל"ל שבי"ט של פסח תשל"ו, נכתב ע"י הר"ם כפ' הבית.

מהמציאות הגופני אל המציאות הרוחני

למרות התשלומים המרובים ששלמתי במשך כך וכך שנים, כי לא שם לב למציאות חאמיתית שלפעמים לא שילם חלקו בזמן וצבר ריבית וריבית דריבית. וגם בגלל העובדא שלא שילם עבור הרכישה בבת אחד נתוסף לו הוצאות בנקאיות והוצאות נוספות בגין פריסת החוב למשך מספר שנים (ועוד הכל בהיתר עיסקא ע"פ ההלכה).

איך באמת קרה שיחשוב שכבר שילם עבור כל הדירה (הרכוש) בו בזמן שנשאר חייב הון עתק. הסיבה הפשוטה לכך היתה מפני שהאדם - הלוקח לא היה מסודר עם הכספים שלו. הלוקח לא עשה חשבון כמה שילם וכמה צריך עוד לשלם, וגם לא זכר מתי חל זמן התשלום כדי שלא יצבור ריבית וריבית דריבית. ומכיון שלא היה חי בחשבון היה נדמה לו שכבר פרע את כל חובת התשלום וכשהתברר לו מצבו האמיתי נתקף בהיסטריה, עד שהיה שקשה להרגיע אותו. העצה הפשוטה במצבים אלו הוא להצדיק את הקונה בכל מה שנחוץ לדעת איך להתעסק בעת רכישת הבית שהוא לרשום כל הפעולות שנעשו ולציין בלוח (יומן) מתי עליו לשלם את התשלומים הנוספים, כי דרך הכרת המצב לאישורו ידע מה שילם ומה יש לו עוד לשלם ומתי יקבל את הרכוש לידי. ואז לא יהיה נשבר בקרבו על שאין לו עדיין שום בעלות על הנכס על אף שכבר שילם סכום ניכר, כי מבין שהכסף שכבר שילם לא הולך לאיבוד, כל תשלום ותשלום מצטבר לחשבון גדול עד לפריעת כל התשלום שנדרש עבור רכישת המגרש הבית הדירה וכדו'.

כן הוא ג"כ במובן הרוחני, האדם נברא במציאות גופני כמו שכתוב וייער ה' אלוקים את האדם עפר מן האדמה, אלא שנפח באפיו נשמת חיים חלק אלוך ממעל, כך שנהיה האדם לנפש חיה שנתוסף לו דעה ודיבור. תפקיד האדם הוא להעלות את המציאות הגופני למציאות רוחני. לשם כך צריך האדם להגיע לשלמות בהשגת הקדושה שהיא בטול המציאות

לפעמים אנו מתפלאים ומשתוממים למה כל כך הרבה סבל בעולם, הלא אנו רואים בבירור שיש התקדמות בעולם בהשתדלות למלאות אחר רצון הבורא יתברך שמו, מניחים תפילין מהודרים מרבים בתפלות נוסעים למקומות הקדושים נותנים צדקה וכו' וכו', וא"כ למה יש כל כך הרבה סבל, ולא נעורים בזכות המצוות ומעש"ט, ועוד הלא רבוי התפלה וההתאמצות בקיום המצוה היו צריכים להכניס בנו איזה תחושה בהתלהבות דקדושה ולמעשה אין אנו מרגישים בדבקות והתלהבות מיוחדת, אדרבה אנו נמצאים לפעמים באדישות ובקרירות מוגזמת כאלו כל הענין של לימוד התורה קיום המצוות ורבוי התפלה אינו מנת חלקנו בכלל. לכאורה היינו מצפים שתהיה תגובה מידית על כל השתדלות, ואם כן נשאלת השאלה למה למרות זאת יש כל כך הרבה סבל ולמה קיימת קרירות ואדישות בקיום המצוות על אף העובדא שיש רבוי בתורה ובמצוות רבוי בתפילה וכדו'.

אסביר לכם זאת בדרך משל ממה שקורה לנו בחיי היום יום. דהנה ידוע כשאחד רוצה לקנות בנין או מגרש עליו לשלם את כל התשלום אותה סיכמו בעת החתימה על שטר קניה ומכירה, ורק לאחר ששילם הקונה את כל התשלום הנכס עובר לבעלותו, לפיכך יתכן שהקונה כבר שילם כמעט תשלום מלא ובגלל שחסר לירה אחת (שקל אחד) אין המגרש עובר מרשות המוכר לרשות הלוקח. ולפעמים קורה שכבר שילם את כל התשלום ובכ"ז אין הרכוש עובר לרשותו מחמת שחסרים מסמכים שונים או אי

תשלום דמי העברה למרות שמועטים הם. העוכבים שיש בהעברת הנכס מרשות המוכר לרשות הלוקח גורמים לבני אדם תסכולים גדולים. קונה הנכס סבור שכבר שילם את כל הסכום וכשמגיע לעשות חשבון עם המוכר מגלה שעדיין לא שילם אפילו מחצית דמי הקניה. הלוקח נתקף בהיסטריה וזועק איך יתכן שעדיין לא פרעתי אפילו מחצית,

הגופני כלפי המציאות הרוחני.

הדרך להגעת השלמות הרוחנית היא בהתאמצות בקיום התורה והמצוות. וזאת לידיעתנו שלמרות שאין הקב"ה מקפח שכר כל בריה ולכך יש ערך בכל פעולה ופעולה שנעשה במעשי המצוות ויש שכר על כל תיבה ותיבה בלמוד התורה הקדושה אמנם לשלמות הרוחנית לא מגיעים רק לאחר שעלה והתעלה בקיום התורה והמצוות עד שהגיע לבטול המציאות הגופני כלפי המציאות הרוחני. ענין זה דומה למשל שאמרנו לעיל שכל זמן שלא שילמו את כל התשלום הנכס אינו עובר מרשות המוכר לרשות הלוקח, ולכך כל זמן שלא התעלה עד לבטול המציאות הגופני אינו יוצא מהרשות הגופני אל המציאות הרוחני.

מהמשל שהבאנו לעיל נבין שאף אם האדם לומד תורה בקביעות ומקיים מצוותיה כתיקונו בכל זאת לא עוברים מיד מהמציאות הגופני אל המציאות הרוחני רק לאחר ההתעלות המושלמת שהיא בהכרה הברורה שאינו מציאות כלל והכל מציאות הבורא יתברך שמו. וכ"ש כאשר יש לאדם כל מיני נפילות ורפינות בעבודת השי"ת ולצערנו הרב רבים הם אשר בהם מתפתח אצל האדם מצב של הפסדים וצבירת חובות ריבית וריבית דריבית. ומחמת העובדא שחי בהפקרות ואינו עושה חשבון הנפש אמיתי נראה לו כאילו שעשה מספיק והותר בקיום התורה והמצוה ולפיכך מתפלל על עצמו מדוע נמצא בתחושה כל כך ירודה ומדוע מוקף סבל ויסורים, והתחושה היא כל כך ירודה ממש ההיפך מהתלהבות דקדושה וההיפך מדבקות אמיתית אל השי"ת. ואם יעשה קצת חשבון נפש אמיתי יגלה עד כמה שהוא רחוק מהשגת השלמות דקדושה.

כאשר נתבודד בינינו לבין עצמנו ונהיה מוכנים לעשות חשבון הנפש אמיתי וכאשר נגלה כמה אנו רחוקים מהשלמות. הן מחמת הכשלונות שנכשלנו בכשלונות של ממש וגרמנו לעצמנו להתרחק מהמטרה במקום להתקרב אל המטרה. והן בכח העובדא שאנו בעצם לא מעוניינים להשתחרר

מהמציאות הגופנית שלנו ושאו קשורים בה ככלב הקשור לבעליו. ואפילו אם בחסדי השי"ת לא היו הרבה כשלונות בכ"ז עדיין לא הגיעו בקיום התורה והמצוה לדרגה של למוד התורה לשמה או יובן מדוע לא הגיעו לשלמות הבטול והשמחה האמיתית בדבקותו בו יתב"ש.

מזה אנו למדין כמה חשובה ההתבודדות וההתבוננות וכמה יש בכח ההתבודדות ליצור מהפך בחשיבה של האדם ולהביאו אל השלמות. כי מי שאינו מתבונן ואינו עושה חשבון הנפש אמיתי הוא מכניס את עצמו בפלונטר של דמיונות ותחושות תסכול כלפי הרבש"ע איך יתכן שאחרי שכל כך הרבה השתדלתי ובכל זאת אני חש כל כך מתוסכל ואיני חש כל התקרבות בורא, חיי המבולבלים אינו נותן לעצמי מנוח וכו' וכו'.

לעומת זאת מי שמתבונן מתבודד ועושה חשבון הנפש אוי עצם ההכרה שהוא רחוק מהשי"ת ורחוק מהשלמות מהוה ערך של שלמות בפני עצמו, כי ההכרה בחסר גם כן נחשב כהשגה, כך שההתבודדות ועשיית חשבון נפש אמיתי מפיח רוח חיים באדם. דרך הכרת המצב לאישורו מצליח האדם לעשות סדר במוח. ואז אינו חש כאילו ההשתדלות הולכת לאיבוד ואינו מתיאש כאשר עוברים עליו מצבים קשים כי יודע לתת תשובה לעצמו: הלא עדיין רחוק אני מהשלמות, ועל ידי זה דייקא שואב כח להחזיק מעמד ולהשתדל בהמשך. אליבא דאמת קשה מאד לדרוש מהאדם שיהיה שמח למרות שרואה עצמו מרוחק מהשלמות, ולכך אם נדרוש מהאדם להתמודד בינו לבין עצמו ספק אם אכן יוכל להתגבר על התחושות הקשות שעולות בעת ההתבוננות וההתבודדות. לכן צריך האדם להדבק בצדיק האמיתי או בחבר הנאמן אשר בכח הצדיק האמיתי ובכח ההדברות עם החבר הנאמן תתגלה אצלו האור האמיתי של שלמות האדם דוקא מתוך הכרת השפלות מתוך ההכרה עד כמה שהוא רחוק מהשלמות כמאה"כ כי ממנו ניקח לעבוד את השי"ת (שמות י כ"ו).

כח הדבקות לצדיק האמת וכח ההדברות עם החבר

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודש

215
T

שכל העולם לא הגיע לשלמות צריך האדם לראות בעצמו שאף הוא לא הגיע לשלמות אפילו אם יעידו עליו שמים וארץ שהגיע לשלמות.

הרא"ש סיים דבריו ואמר: בקשתי שלא להסתפק בזה שמתאמץ דרך קיום התורה והמצוה לעלות ולהתעלות על מנת לצאת ממציות הגופני למציאות הרוחני. עליו להורק אל הבטול מתוך כל המציאות בו אנו נמצאים ולשאוף למלא רצון הבורא ברוך הוא מתוך אמונה פשוטה בלי לרצות להבין בלי לרצות להרגיש ובודאי לא לרצות לחוש את ההתעלות, אלא בהכרת השפלות האמיתי.

מובן שהדרך של בטול מוחלט זוהי דרך קשה מאד כי הגוף אינו מסכים שנעזב אותו. אמנם ברבוי תפלה והשתפכות הנפש, ובכח הדבקות לצדיק האמת וההדברות עם חבר נאמן נוכל להיות אמיתי בהכרת האין העצמי ולהיות דבוק בו יתברך מתוך כל מצב ומצב בו אנו נמצאים, וככל שנהיה מאוחדים כך לא יהיה לסטי"א כח לשלוט עלינו ועיי' נקרב את שלמות האדם ואת שלמות הבריאה אל המציאות הרוחני של האדם ושל האלוקות.

הנאמן חזק מאד כעדות הנביא מלאכי: או נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב בספר זכרון ליראי ה' ולחושבי שמו (מלאכי ג) ה' שומע ה' כותב בעצמו ולא עיי' שליח, נמצא בעצם ההדברות שיש לו עם החבר הנאמן כבר מוכה אותו באפשרות להיות דבוק אל השי"ת בבטול גמור מאיזה מצב שנמצאים, כמו שכתוב גם שם ידך תנחני ותאחוני ימינך (תהלים קלט).

זאת עלינו לדעת שבעבודת השי"ת אין סוף, כל זמן שהאדם נושם את הנשימה של הטבע הוא נמצא במצב של תיקון הנפש, ואפילו אם כבר תיקן את עצמו בזה שעלה והתעלה בתורה ובמצוות עד שביטל את המציאות הגשמי כלפי המציאות הרוחני בכל זאת אין תקונו מושלם ועדיין נמצא בסכנה תמידית. ואף אם האדם הגיע לשלמות אמיתית של ביטול המציאות הגשמי כלפי המציאות הרוחני בכל זאת עדיין אין תיקונו מושלם כי אם יש יהודי אחד בעולם שלא הגיע לשלמות נחשב אצל כל אדם כאילו גם הוא לא הגיע לשלמות בכח הוראת התורה שכל ישראל ערבים זה לזה, לפיכך אין לדבר סוף וכל זמן

שהשמחה במעונם

הר"ר אברהם וסרמן ומשפ' להולדת הבן

הר"ר אלימלך וסרמן ומשפ' הר"ר אברהם משה קיפר ומשפ' להולדת הנכד

הר"ר מרדכי סגל ומשפ' להולדת הבת הר"ר גדליה סגל ומשפ' להולדת הנכדה

הר"ר יצחק שוקרון ומשפ' להולדת הנכדה

הר"ר שחר לוי ומשפ' להולדת הבת

הר"ר מרדכי קורנפלד ומשפ' לאירוס' הבת

הר"ר שלמה מן ומשפ' לאירוס' הבן

הר"ר מנחם מלר ומשפ' לאירוס' הבן הבה"ח יהושע הי"ו

הר"ר יעקב עמית ומשפ' לאירוס' הבת

הר"ר שלמה כהן ומשפ' לאירוס' הבת

הר"ר אהרן גרינצוויג ומשפ' לנשואי הבן

לעילוי נשמת

הר"ר חיים בן ר' מאיר ז"ל נלב"ע י"ג כסלו תש"ס

ת. נ. צ. ב. ה.

